

EU; Koulutus; Perusmuistio: Neuvoston suositus aiheesta Tie koulumenestykseen

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komission ehdotus neuvoston suositukseksi aiheesta Tie koulumenestykseen (COM(2022) 316 final) julkaistiin kesäkuussa 2022. Ehdotetulla suosituksella kumotaan ja korvataan neuvoston vuonna 2011 antama suositus koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämiseen tähtäävistä politiikoista.

Ehdotusta neuvoston suositukseksi on käsitelty puheenjohtajavaltion Tšekin johdolla neuvoston koulutuskomiteassa.

Suositus on tarkoitus hyväksyä koulutusneuvostossa 28.11.2022.

Suomen kanta

Suomi pitää kannatettava ja tärkeänä vastata ajankohtaisiin koulutuksellisiin haasteisiin. Suomi pitää hyvänä hyvinvoinnin ja inklusion edistämisen näkökulmaa.

Suomi pitää hyvänä suosituksia, joilla voidaan osaltaan tukea myös kansallisia kehittämistoimia.

Suomi kiinnittää huomiota siihen, että kyseessä on varsin laaja kokonaisuus, joka koskee useita oppilas- ja opiskelijaryhmiä erilaisine tarpeineen. Suomi toteaa, että ehdotuksen tavoitteita voisi vielä kohdentaa.

Suomi pitää keskeisenä perustaitojen vahvistamisen näkökulmaa koulupudokkuuden ehkäisemisessä, ja toteaa, että niiden näkyvyys osana suositusta voisi olla vahvempi.

Suomi ei kannata uusien ryhmien perustamista, sen sijaan tulisi ensisijaisesti hyödyntää olemassa olevaa yhteistyörakennetta ja Euroopan koulutusalueen työryhmätyöskentelyä.

Pääasiallinen sisältö

Komissio on laatinut ehdotuksen neuvoston suositukseksi aiheesta ”Tie koulumenestykseen”. Ehdotetulla suosituksella kumotaan ja korvataan neuvoston vuonna 2011 antama suositus koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämiseen tähtäävistä politiikoista, ja se perustuu viimeksi mainitun täytäntöönpanosta saatuihin kokemuksiin.

Neuvoston vuoden 2011 suosituksen hyväksymisen jälkeen Euroopan maat ovat kohdanneet uusia tilanteita, haasteita ja mahdollisuuksia, jotka ovat vaikuttaneet merkittävästi koulutusjärjestelmiin. Niihin kuuluvat EU:n ulkopuolisista maista EU:hun saapuvien kouluikäisten maahanmuuttajien määrän kasvu ja covid-19-pandemia.

Huoli perustaitojen hallinnan heikkenemisestä, minkä vuoden 2018 PISA-tulokset osoittavat, on ollut paljon esillä poliittisessa keskustelussa. Koulutustutkimus on tuottanut uutta tietoa, ja EU:n tason politiikkayhteistyö on tuonut esiin puutteita ja lisätyötä vaativia aloja. Näin ollen on asianmukaista tarkistaa, päivittää ja parantaa neuvoston vuonna 2011 antamaa suositusta.

Uusi ehdotus on aiempaa laajempi, koska siinä käsitellään samanaikaisesti sekä perustaitoja että koulunkäynnin varhaista keskeyttämistä koskevia EU:n tason tavoitteita. Ehdotuksessa tuodaan esiin näiden kahden haasteen, niitä aiheuttavien tekijöiden ja niiden ratkaisemiseksi toteutettavien toimenpiteiden täydentävyyttä. Lisäksi ehdotuksella laajennetaan näkökulmaa koskemaan muita näkökulmia, joilla on vahva vaikutus oppimistuloksiin, kuten hyvinvointia koulussa.

Komission ehdotuksessa neuvoston suositukseksi aiheesta ”Tie koulumenestykseen” vahvistetaan uusi toimintakehys, jonka avulla jäsenvaltiot voivat kehittää omaa strategiaansa koulumenestyksen parantamiseksi asianmukaisella tasolla kunkin koulutusjärjestelmän rakenteen mukaisesti, tukien sitä tehokkaalla tiedonkeruulla ja seurannalla. Päivitetyssä kehyksessä esitetään politiikkatoimia, joissa keskitytään voimakkaammin ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen puuttumiseen. Jäsenvaltiot voivat soveltaa ja yhdistää politiikkatoimia omien kansallisten olosuhteidensa ja tarpeidensa mukaisesti.

Ehdotuksessa suositellaan, että jäsenvaltiot

- kehittävät tai vahvistavat vuoteen 2025 mennessä koulumenestystä edistävää kokonaisvaltaista strategiaa koulutusjärjestelmänsä rakenteen mukaisesti, jotta voidaan irrottaa oppimistulokset oppilaan sosioekonomisesta taustasta, edistää koulutuksen osallistavuutta (muun muassa puuttumalla koulutuksen eriytymiseen) ja vähentää edelleen koulunkäynnin varhaista keskeyttämistä ja alisuoriutumista perustaidoissa. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä hyvinvointiin koulussa koulumenestyksen keskeisenä osatekijänä. Strategiaan olisi tärkeää sisältyä ennaltaehkäisyyn, puuttumiseen ja korvaamiseen liittyviä toimenpiteitä (mukaan

- lukien osana nuorisotakuuta tarjottavat toimenpiteet), sen olisi perustuttava näyttöön ja siinä tulisi olla kohdennettuja toimia sellaisia oppijoita varten, joilla on erilaisia tuen tarpeita (kuten sosioekonomisesti heikossa asemassa olevat, maahanmuuttajataustaiset tai romanitautistaiset oppijat, vammaiset oppijat sekä erityisopetusta tarvitsevat tai mielenterveysongelmista kärsivät oppijat). Strategian tulisi myös perustua jäseneltyyn yhteistyöhön eri politiikka-aloja, hallinnon tasoja ja koulutustasojen edustavien toimijoiden välillä, sen toteuttamiseen olisi osoitettava riittävä rahoitus ja siihen olisi liitettävä selkeä toimeenpano- ja arviointisuunnitelma;
- kehittävä ja vahvistava edelleen kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason tiedonkeruu- ja seuranta-järjestelmiä, joiden avulla voidaan järjestelmällisesti kerätä määrällistä ja laadullista tietoa oppijoista sekä oppimistuloksiin vaikuttavista tekijöistä. Näiden järjestelmien on oltava henkilötietosuojan ja kansallisen lainsäädännön mukaisia. Olisi varmistettava, että politiikan eri tasoilla on käytettävissä tietoja eri näkökohdista ja että niitä käytetään ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen puuttumiseen, analysointiin ja toimintapolitiikkojen suunnitteluun, ohjaukseen, seurantaan ja edellä mainittujen strategioiden arviointiin;
 - yhdistävät integroidusti toteutetussa ja kokonaisvaltaisessa strategiassa ennaltaehkäisyyn, puuttumiseen ja korvaamiseen liittyviä toimenpiteitä, jotta voidaan tukea
 - o oppijoita yhdistämällä kokonaisvaltaisesti erilaisia toimenpiteitä, joissa asetetaan keskiöön oppijoiden kiinnostuksen kohteet ja tarpeet;
 - o koulunjohtajia, opettajia, kouluttajia ja muuta henkilöstöä varmistamalla, että heillä on tiedot, taidot ja osaaminen sekä aikaa, tilaa ja riittävästi tukea, jotta he voivat työskennellä tehokkaasti sellaisten oppijoiden kanssa, jotka ovat vaarassa syrjäytyä, alisuoriutua ja keskeyttää koulunkäyntinsä varhain;
 - o kouluja, jotka kehittävä koulumenestystä koskevaa koko koulun kattavaa lähestymistapaa, jossa kaikki kouluyhteisön jäsenet sekä sidosryhmät osallistuvat aktiivisesti ja yhteistyössä kaikkien oppijoiden koulumenestyksen edistämiseen;
 - o järjestelmätason toimenpiteitä, joilla parannetaan oppijoiden yhdenvertaisuutta ja osallisuutta koulutuksessa ja koulumenestystä muun muassa puuttamalla rakenteisiin ja mekanismeihin, joilla voi olla erityisen haitallisia vaikutuksia heikommassa asemassa oleviin ryhmiin kuuluviin oppijoihin;
 - optimoivat kansallisten ja EU:n resurssien käytön infrastruktuuriin, koulutukseen, välineisiin ja resursseihin tehtäviin investointeihin osallisuuden, tasa-arvon ja hyvinvoinnin lisäämiseksi koulutuksessa, mukaan luettuna EU:n varat ja asiantuntemus uudistuksiin ja infrastruktuuriin, välineisiin, pedagogiikkaan ja terveellisten oppimisympäristöjen luomiseen tehtäviin investointeihin, ja varmistavat, että varojen käyttö on kokonaisstrategian mukaista;
 - raportoivat strategiastaan, toteutetuista toimenpiteistä, asiaankuuluvista seuranta- ja arviointijärjestelyistä sekä eurooppalaisen koulutusalueen ja eurooppalaisen ohjausjakson raportointijärjestelyjen puitteissa osoitetuista määrärahoista;

Ehdotuksessa komissiota kehoitetaan tukemaan neuvoston suosituksen ja siihen liittyvien aloitteiden, kuten eurooppalaisen lapsitakuun, täytäntöönpanoa helpottamalla jäsenvaltioiden ja kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien välistä, kaikkien oppijoiden

koulumenestystä koskevaa keskinäistä oppimista ja vaihtoa seuraavien välineiden avulla:

- eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategiset puitteet edettäessä kohti eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamista ja kehittämistä (2021–2030). Puitteiden keskeisiä painopistealueita ovat koulunkäynnin varhaisen keskeyttämisen vähentäminen, perustaitotason parantaminen ja oppijoiden, opettajien ja kouluttajien hyvinvoinnin edistäminen;
 - asiantuntijaryhmän perustaminen käsittelemään tukea antavien oppimisympäristöjen luomista alisuoriutumisvaarassa oleville ryhmille ja hyvinvoinnin tukemista koulussa, ja sen toiminnan edistäminen.
 - nuorten ottaminen aktiivisesti mukaan neuvoston suosituksen täytäntöönpanoon muun muassa eurooppalaisen nuorisodialogin kautta, jotta varmistetaan, että nuorten, myös heikommassa asemassa olevien, mielipiteet, näkemykset ja tarpeet otetaan kaikilta osin huomioon;
 - onnistuneiden käytäntöjen (mukaan lukien vertaisoppiminen ja vertaismentorointi), jakaminen, joilla tuetaan kansallisten, alueellisten ja paikallisten toimintapolitiikkojen ja käytäntöjen suunnittelua, täytäntöönpanoa ja arviointia
 - sellaisten mahdollisuuksien levittäminen ja niihin kannustaminen, joilla edistetään, tuetaan ja mahdollistetaan koulutuksen osallistavuutta, oikeudenmukaisuutta ja hyvinvointia EU:n rahastojen ja ohjelmien puitteissa
 - EU:n laajuisen tutkimuksen ja kyselytutkimusten tukeminen, tutkimusverkostojen luomiseen kannustaminen ja tutkimuksen ja politiikan välisen sekä tutkimuksen ja käytännön toimijoiden välisen vuoropuhelun tukeminen;
 - digitaalista koulutusta ja osaamista koskevan jäsenneilyn vuoropuhelun huomioon ottaminen, mukaan lukien siihen perustuvat ehdotukset neuvoston suosituksiksi;
- tukemaan kaikkien oppijoiden koulumenestystä (myös maahanmuuttajien kotouttamista ja kieltenoppimista) koskevan ohjemateriaalin ja resurssien kehittämistä ja levittämistä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa
 - tukemaan opetushenkilöstön ja muiden sidosryhmien ammatillisia kehittämismahdollisuuksia seuraavasti:
 - jakamaan hyviä käytänteitä Erasmus+ -henkilöstövaihtoista, -hankkeista ja verkostoista, muun muassa eTwinning-verkkoyhteisön, Erasmus+ Teacher Academies -toimintojen ja ammatillisten huippuosaamiskeskusten kautta;
 - tarjoamaan opettajille, kouluttajille, koulunjohtajille ja opettajankouluttajille kaikille avoimia verkkokursseja (MOOC-kursseja) ja pieniä osaamiskokonaisuuksia, joita isännöi uusi eurooppalainen kouluopetusfoorumi, ja edistämään näiden kurssien laajaa käyttöä;
 - seuraamaan neuvoston suosituksen täytäntöönpanoa eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa (muun muassa tarkistetun sosiaali-indikaattoreiden tulostaulun avulla) ja eurooppalaisen koulutusalueen puitteissa ja raportoimaan siitä;

- seuraamaan edistymistä EU:n tason tavoitteiden saavuttamisessa ja raportoimaan siitä määräajoin eurooppalaista koulutusaluetta koskevien raporttien yhteydessä; pohtimaan, miten EU:n tason seuranta voidaan tehostaa, erityisesti arvioimalla olemassa olevia EU:n tason indikaattoreita ja ehdottamalla uusia, erityisesti osallisuutta ja tasapuolisuutta koskevia indikaattoreita, tarpeen mukaan.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT artiklat 165(4) ja 166(4)

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

(EU-30) Koulutusjaoston kirjallinen menettely 20.-21.9.2022.

Eduskuntakäsittely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei lainsäädäntövaikutuksia eikä vaikutuksia Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Ei suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

COM (2022) 316 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Karlsson Ulla-Jill, OKM, ulla-jill.karlsson@gov.fi
Erja Vitikka, OKM, erja.vitikka@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/1121/2022

Napsauta tähän ja kirjoita kukin tunnus omalle rivilleen

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite